

Передплата

«РУСЛАНА» вилосить:

в Австрії:

за цілий рік . . . 20 кор.
 за пів року . . . 10 кор.
 за чверть року . . . 5 кор.
 за місяць . . . 170 мор.

За границю:

цілий рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 за пів року . . . 8 рублів
 або 18 франків

Подорожче число по 10 сот.

РУСЛАН

«Виреш ми очі і душу ми виреш; а не возьмеш милої, і віри не возьмеш,
 бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шапкевича.

Виходить у Львові що день
 крім неділі і руских свят
 о 5½ год. пополудня.

Реданція, адміністрація і
 експедиція «Руслана» під
 ч. 1. пл. Дамбровського (Хорун-
 цини). Експедиція місцева
 в Агенції Соколовського в
 пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає сильніше
 впаковіє застереження. —
 Рекламці неопечатані
 вільні від порта. — Оголо-
 шеня звичайні приймають
 ся по ціні 20 с. від стріч-
 ки, а в «Надсудані» 40 с.
 від стрічки. Подяки і при-
 ватні донесеня по 30 сот.
 від стрічки.

Причини револьти в Рومунії

Ромунія має плідної землі для 12 мільйонів людей, а край числить лише 6 мільйонів мешканців, з яких 5 мільйонів становить сільське населення. При здоровій і раціональній аграрній політиці, повинні би панувати в Рومунії прямо ідеальні аграрні відносини. Однак діє ся відворотно, а заострене в аграрній kwestii довело вкінці до отвертого вибуху хлопського повстання. Правительство ігнорувало довгий час аграрну kwestiu, а властители великої власности т. з. бояри, не трудяться самі господарством, а випахтовують маєтки, жиючи переважно за границю і прогайнуючи видушений пахтярами на мужику кривавий гріш. Хлопський пролетарят в Румунії має свій початок в найдавніших часах, бо частковий розділ землі при знесеню панщини в 1864 р. не багато змінив їх положення.

При наділі в 1864 р. устанавлено таку норму, що кождий мужик, що мав 4 воли і 1 корову, одержав на Волощині 550 арів, в Молдавії 736 арів землі; хто мав 2 воли і 1 корову 372 арів і 572 арів, а хто мав одну штуку худоби, дістав 230 арів на Волощині і 357 арів землі в Молдавії. В 1878 переведено другий розділ ґрунтів і обділено ними загалом 511.896 родин хлопських, приділяючи їм 2,038.639 гектарів землі. Однак вже оноді сі зарядженя показались невистарчаючими, бо десятки тисяч хлопських родин не одержали нічого і остали в давній нужді. З причини скорого зросту сільського населеня, наділи роздробили ся так, що земля не була в силі вижити родини, особливо при примітивній господарці ромунського хлопа, який не знає ані навозів, ані рілничих машин, хову расової худоби і т. д. А наслідком сего було, що хлоп запродав ся панови, або єго пахтяреви, зобов'язуючись єму до праці на рілі на відступленя кількох моргів в державу, або за низьку, не вистарчаючу на людяне жите винагороду готівкою. В сей спосіб повернула назад панщина, хотий в иншій формі.

Та замітити тут належить, що хотий в силу берлинського трактату з 1877 р. Румунія має обовязок трактувати жидів як рівноправних горожан, то они еще до нинішнього дня не мають там повні прав. Іменно не вільно їм купува-

ти землі, не вільно займатися в війську офіцерські ранги, хотий мусять служити у війську, они усунені від адвокатури і публичних урядів, не мають виборчих прав і т. д. Та се все не перешкоджує тому, а може і пособляє, що жиди захопили в свої руки всю торговлю і ремесла, а богатші з них опанували і землю, пахтуючи боярські лятифундії. В сей спосіб витворили ся такі заострені відносини, що ромунський хлоп з одної сторони поторджав жидом, як не повновластним горожанином і ненавидів єго, а з другої сторони мусів єму служити і на кождім кроці відчувати свою економічну зависимість від него. Се приводило до частих вибухів народної вражди і тоді бито і гонено жидів, які цілими громадами утікали до Галичини, щоби відтак вивандрувати до Америки. Однак при таких погромах діставало ся найбільше зовсім убогим, або середно заможним жидам а ті найбогатші крили ся за власти і оставали в краю, провадячи дальше своє ремесло визиску. В сей спосіб прийшло остаточно до пахтярського трусту кількох богатих жидівських родин, який став безпосередною причиною до вибуху теперішньої револьти, що потрясла в посадах цілим королівством.

Про господарку ромунських боярів свідчить найліпше статистичний виказ, після якого в 1905 р. управлювано з маєтків понад 100 га, у власнім заряді тільки 38½ прц., а в пахті було 61½ прц. А навіть у менших властителів, поседаючих менше чим 100 га, було еще 40 прц. пахтованих маєтків, а тільки 60 прц. управлювано у власнім заряді. Загалом було в 1905 р. 2,579,289 гектарів рілі випахваної а між тим навіть і королівські добра і посілости самих міністрів! Надто багато пасовиск зорано в посліднім часі, щоби тільки узискати більше орного поля, а се утруднило, а декуди прямо унеможливило сільському населеню годівлю худоби. Колиж до того додати, що правительство замкнуло очі на нужденне положеня хлопа, а ромунська інтелігенція також не богато журила ся просвітою та економічним подвиженем простолюдина, то і легко зрозуміти, що самооборона визискуваного економічно хлопа не могла ся проявити у иншій формі, як в насильнім повстаню против панів і жидів.

Послідні події отворили очі всім, прозріла Європа, яка пропасть суспільного антагонізму криє ся під похвалами для тої «найліпше упорядкованої» схі-

дно європейської держави, яка порожнеча думок і почувань гніздить ся в окруженю поетизуючої королеви Кармен-Сильвії, яка своїми сентиментальними віршиками та новелями стала славною в цілій Європі. Але здає ся, сей хлопський бунт отворив також очі і ромунським керманічам, що суспільних болів не можна загоїти зовнішнім блеском, поетизованем, та імпонованем в Парижі та в Монте-Карльо, а треба при кермі держави прийняти ся за справдішній, тяжкий труд економічного двиганя і освідомлення краю.

Новий кабінет видав в імени короля маніфест до народа, в яким каже між иншим: Покликані до управи краєм серед найтрудніших обставин звертаємо ся до всіх о поміч в цілі успокоєня краю. Щоби слухні жаданя могли бути заспоковні, король позволив видати слідуєчі зарядженя; Знесене приписаної законом о забезпеченю проти убожества такси 5 франків: вимір ґрунтового податку малої власности селянської має бути доконаний на тих самих основах, що вимір податку для більшої власности; державні посілости і підприємства мають бути ведені державою або випущені рілником в посесию; дальше будуть видані розпорядки в справі людових банків. Щоби облегчити услівя випадю землі будуть виготовлені нові проєкти законів; чинші мають бути плачені готівкою; буде ся контролювати високість платні за роботу; робота не може перевиспати фізичних сил особи, від котрої тої роботи жадає ся; задатки, які будуть хлопам на роботу виплачувані, не можна обчисляти висше, як після стопи 10 прц. річно. Ніякий посесор не може посідати більше, як два ґрунти в скількості найбільше 4.000 га. Будуть також заведені адміністраційні уряди котрі будуть пильнувати виконаня всіх приписів, нормуючих справу умов найму. Буде предложений проєкт закона в цілі улегченя селянам купна землі. Вкінці маніфестъ звиває всіх, а особливо інтелігенцію, священників і учителів, щоби впливали на населеня в напрямі успокоєня єго, бо тільки в спокою можуть бути переведені в діло найліпші інтенції правительства для унормованя аграрних відносин серед ромунського народу.

Реформа палати лордів.

Конституційне європейське життя бере свій початок з Англії, де вже від початку 13. стол., іменно від оголошення в р. 1215. королем Іваном без землі т. зв. magna charta libertatum, на основі котрої англійський король у всіх важніших — загально державних справах, мусів вперед засягати призову прибічної королівської ради перів. З тої то прибічної ради витворила ся з часом нинішня палата лордів, до котрої входять всі пери Англії, 16 лордів, вибраних перами Шкотії, 28 лордів, вибраних перами Ірландії, 26 духовних лордів — репрезентантів англійської церкви, і 4 лордів, іменованих королем з посеред англійських адвокатів, котрі, в палаті лордів засідають в характері фахових репрезентантів судівництва для того, що англійська палата лордів крім залагоджування законодавчих функцій, становить ще найвищий судовий трибунал для судових справ Великої Британії. Вплив законодавчого, англійського тіла т. є палати громад (сюди входять тільки вибрані народом депутати) і палати лордів на горожанське життя є далеко більший як в конституційних краях континенту, а то з тої причини, що англійський парламент займає ся не тільки законодавством але також і ухвалюванем т. зв. приватних білів пр. про виласнене в якимсь конкретнім случаю і т. п., котрі деінде належать до компетенції судових зглядно адміністраційних властей, а навіть, як вже сказано, і виміром справедливости в найвищій інстанції. Сей вплив англійського парламенту є ще й тому більший як на європейським континенті, що Англія є одинокою тепер монархічною, конституційною державою, де існує т. зв. мішана форма правління, де отже сувереном себто репрезентантом найвищої державної власти є не король сам, але король і репрезентация народу — парламент.

В 19. століттю були часто острі спори між палатою громад а палатою лордів, що нераз мало-що не доводили до революції, пр. в 1832. р., коли лорди спротивили ся виборчій реформі. В другій половині 19. в. обмежено значно вплив лордів на фінансові справи, з тої причини, що они в своїм кастовім, економічнім інтересі, воювали против міністерияльних фінансових предложень, так що нині палата лордів не може змінювати фінансових проєктів тільки або прийняти без змін, або в цілости відкинути. В останніх тижнях вибух знов новий, дуже сильний спір між обома палатами по причині реформи шкільництва. Ліберальне міністерство Кемпбеля-Баннермана предложило проєкт реформи народної школи, котрий вводить нову організацію в народнім шкільництві і усуває від впливу на народну школу англійське духовенство. Палата послів той проєкт прийняла без змін, натомість палата лордів так позмінювала, що він навіть не подібний до первісного міністерияльного предложеня. То дало почин до спору між правительством і палатою послів з одної а палатою лордів з другої сторони. Міністри в своїх промовах на публичних мі-

тингах і в палаті послів виступали остро против палати лордів, а підчас послідної дебати над відповідю на престольну промову виступив против лордів сам премієр міністрів Кемпбель-Баннерман. В прийнятій палатою послів адресі до трону містить ся також категоричне домагане реформи палати лордів. Той загальний рух против палати лордів не остав без впливу. Знайшлись і там люди, котрі віднапором публичної опії зажадали реформи. Проєкт нової реформи палати лордів предложив лорд Ньютон. По думці сего проєкту лорди в Англії повинні виходити так само з вибору як в Шкотії або Ірландії, іменно пари Англії мають вибирати з поміж себе до палати лордів четверту часть. Право бути вибраним до палати лордів мав би лише той пер, котрий займає високий уряд або через дві каденції належав до палати послів. Крім сего король мав би право іменувати найбільше 100 (numerus clausus як тепер в Австрії) досмертних лордів з поміж заслужених людей. Число духовних лордів, що тепер виносить 26, має бути зменшене.

Так виглядає в загальних начерках проєкт лорда Ньютона. Проєкт той не вводить ніякої справдішної реформи, бо не обмежує компетенції лордів і не вдовольнить певно демократичних послів, котрі раді би, щоби палата лордів не обмежувала їх рухів. Обмежено тільки число лордів, а впрочім все остало по давньому. Хоч як загально незначною є та реформа палати лордів, то на англійські відносини законодавчі, котрим незвісні скорі скоки і де все переводить ся поволи, нераз майже незамітно, та реформа палати лордів являє ся великим кроком вперед, є державною квестиєю, котрої остаточне порішенє може наступити навіть по кількох літах.

Марокко.

На північнім побережю Африки знов закипіло. Конкуренция європейських держав на марокканських торгах справляє, що марокканський султан і єго бапі вигривають одну державу против другої, а в сути річи є ворогами всіх Європейців і коли не оголошують против них сьвятої війни, то тільки з респекту перед панцирниками та скорострільними карабінами. Конференция в Альжезірас нічого не змінила в сім стані річи, хотай зробила лад на папері.

Як давнійше, так і тепер в Марокку веде ся тиха а завзята конкуренция між Німеччиною а Францією, при чім марокканські тубольчі власти протегують наглядно німецькі вироби, а французкі прямо бойкотують. Рабунки французских купців і напади на французкі каравани стають чимраз частійші, а уходять звичайно безкарно марокканським розбишакам, про яких ніхто не може сказати, чи не стоять в дальшій чи ближшій контактї з самим правительством.

Недавно зайшов в місті Маракешу факт, який довів до краю французку вирозумілість. Убито там французского лікаря дра Мошампа, а убито серед об-

ставин дуже обтяжаючих марокканське правительство, бо бапа Маракешу знав про підбурюване товпи проти Мошампа і нічого не підприняв для єго охорони, а і по єго насильній смерті не журился нічого про сей факт, так що осьмілена товпа напала також на англійський консулят і тільки завдяки самообороні єго мешканців зі скорострільних карабінів і револьверів цофнула ся перед знищенем. Яко причину убитя Мошампа подає Köln. Ztg., що убитий французский лікар вивісив на своїм домі хоругву, а населенє взяло за провокацію, бо в краю вільно вивішувати хоругви лише на мечетах. Від кількох днів жадає від лікаря усуненя тої хоругви, Товпа напала на виходячого з аптики лікаря і убила єго. Мошамп одержав 30 ран від піллетів. Єго тіло, яке лиш з трудом удало ся вирвати з рук розяреної товпи, буде перевезене до Франції.

Французке правительство вислало до Марокка два парцирники, а крім сего розказало командантові гарнізону Аінсефра, генералови Сіантот, вирушити до Марокка і заняти місцевість Уджда, задля витвореня відповідної пресії на марокканське правительство. Аінсефра лежить в полуднево-західній части Альжиру. Саме над марокканською границею, а Уджда положена на північний захід на марокканській землі, також недалеко альжирської границі. Віддаленє тих двох точок на воздушній лінії виносить коло 25 кілометрів. Уджда є містом з 6.000 мешканцями і як на мароканські відносини має сильну залогу з причини безнастанних розрухів, які там панують. Властиво французка виправа повинна звернути ся на місце сповненого злочину, се є на Маракеш, другу столицю Марокка, місто, яке числить 60.000 мешканців, а мимо сего числить заледви 500 людей залогі. На разі судьба дальшої виправи зависить від становиска, яке займе султан супротив французкої експедиції, піднятої, як належить зазначити, за згодою всіх європейських держав, що були заступлені на конференції в Альжезірас.

Просимо відновити передплату.

Новинки.

— Календар. В суботу: руско-кат.: Алексія чол. Бож.; римо-кат.: Квірина. — В неділю: руско-кат.: Квірила; римо-кат.: Великдень.

— Запомогі з Тов-а св. Ап. Петра. Сповняючи ухвалу загальних зборів з 25. с. м. розписує Виділ Тов-а отсим конкурє в цілі розділення суми 11.600 К титулом запомог для убогих церков, архієпархії львівської, з речинцем до 5. мая 1907. р. Комітети парохіяльні, стараючи ся о запомогу, мають внести подаяня в приписанім речинци на руки свого уряду дек. до Митр. Консисторії з точним зазначенем: о яку убігають ся запомогу (зворотну чи беззворотну), в якій висоті і на яку ціль наміряють єї обернути. Подаяня, внесені по 5. мая не будуть узгляднені. — Виділ.

— На новинку «Діла», в якій кидає на нас найпоганійші інсинуації та перекручує наш найліпші інтенції в народно-політичних справах, маємо тільки одну назву: підлота! Се наша ціла відповідь на тоту цілу погану такти-

ку „Діленька“, яка промовчує наші річеві статі і уникає серйозної, отвертої дискусії, а нападає з затилка, потайно з марної, а перфідно перекрученої причини.

— Руский урядовий язик завели у себе дальше стєї громади: Лукавиця, Лопушна, Черхава, Воютичі, Пиняни, Чаплі і Радловичі (пов. Самбір), Горожанна велика (пов. Рудки), Ляшки королівські і Станімар (пов. Перемишляни), Липиця долішня і Липиця горішня (пов. Рогатин), Дриців і Горожанка (пов. Підгайці), Ольховець, Надорожжів і Посуів (пов. Бережани), Карлін (пов. Снятин), Яйківці і Жиравка (пов. Жидачів), Осторожець (пов. Мосгиска), Ясенів, Пониква, Чехи і Фільварки великі (пов. Броди), Мьякиш новий (пов. Ярослав), Бабухів (пов. Рогатин), Комарів (пов. Станіславів), Новосілки гостинні (пов. Рудки), Белеєва і Рахнів (пов. Долина), Дідушці малі, Стинява вжана і Стинява вижна (пов. Стрий), Небичів і Ясен (пов. Калуш), Кути (пов. Золочів), Мшанець (пов. Гусятин), Скоморихи і Жизномир (пов. Бучач), Яворів (пов. Косів), Полянка (пов. Львів), Кричка і Пороги (пов. Богородчани), Зашків (пов. Львів), і Оршківці (пов. Гусятин).

— Памятник Т. Шевченка в Київі. Від кількох літ збирають ся на ту ціль гроші на Україні, а справа поставлення памятника супроти недалекого речинця 100-літних роковин народни Тараса стає що раз шильнішою. В київській „Раді“ обговорюють правягідні дописувателі всякі способи, якими можна би придбати фонди на чим скорше здв гненє памятника великому поетови. П. Дм. Вовк з Миколаєва н. Дніпром пише в тій справі:

1) Крім редакцій українських газет і журналів на російській Україні, які повинні приймати у себе гроші на памятник Шевченкови і друкувати кожний раз в справозданю, скільки зібрано грошей всього себто з тими, що пожертвовано польтавскими земствами та київскою думою, я би радив ще просити редакції деяких російських газет і журналів, прихильних до українства, а також і редакції українських газет австрійської України, щоб і вони також обявили, що прийматимуть у себе гроші на памятник Шевченкови і подаватимуть звідомленя про становище сієї справи. З російських газет можна булоб звернути ся до „Кієвскаго Голоса“, „Подолій“, „Голоса Волини“, „Южнаго Края“ і інших, а се значно посунулоб справу наперед, бо сі газети читають переважно ті Українці, що зовсім не освідомлені в сіій справі. 2) Просити товариства „Просьвіта“, яких у нас уже є сім, з більшою енергією

взяти ся до збираня на памятник і також подавати по газетах звідомленя про те, скільки у їх зібрано. Сі звідомленя дуже популяризувалиб справу про яку кажу ще раз, багато Українців або мало чули, або й зовсім не чули нічого. 3) Звернутись з прошенем до українських письменників, скласти і видавати белестричний або який инший збірник, на взірць збірників „Знанія“, весь прибуток з якого повернути на памятник, про що не тільки треба добре реклямувати, але й відкрити на збірник заадалегідь відписку. 4) Надрукувати в газеті „Рада“ докладні відомости про: а) склад членів тієї думскої комісії, що працює в справі постанови памятника, б) скільки пожертвовано грошей польтавскими та иными земствами, київскою думою та приватними особами, в) які особи, інституції та товариства збирають гроші на памятник, г) коли розпочато збиранє грошей і до якого часу збиратимуть, д) скільки всього грошей треба зібрати для спорудження памятника? і що зробила думска комісія за час свого ествования. — Нарешті треба згадати і про те, що в день роковин Шевченка що раз відбувають ся концерти, на які збирає ся сила народу, що річно в роковини смерти Шевченка відбувались традиційні концерти. Прибуток з яких йшов би на памятник. В сім році якось і російські і українські інституції — правда культурно-просьвітні — користують ся іменем Шевченка для власної кишені, а на памятник щось не чуно, щоб хто з них хоч копійчину дав. Так „Общество содѣйствія начальному образованию“ і філармонічне товариство „Боян“ влаштували концерти і зробили дуже великий збор, а про те, щоб пожертвувати щось на памятник Т. Г. Шевченка, завдяки якому вони й заробили багато, ніхто й не згадав. Невжеж не найде ся людей, кінчать п. Вовк — які влаштувалиб декілька Шевченківських концертів, признаних спеціально для побільшеня коштів на памятник.

— Іменованя. Радник намісництва Северин Баньковський іменованій радником двора, а старости Едв. гр. Стаженський в Подгужу, Мавр. гр. Дзедушицкий в Бережанах і Ант. Гродзійский в намісництві у Львові, стали іменовані радниками намісництва.

— Конкуренція рубачам. Вже в неодній ручній роботі зробила машина конкуренцію; тепер добирає ся она вже й рубачів. По правді в інших краях машина вже давно заступила рубачів, лиш у нас у Львові держить ся ще старий звичай. За то Чернівці під сим зглядом можуть похвалити ся по-

ступом. Від кількох днів в міскім складі „дешевшого топлива“ на двірці черновецькім ріже дерево дуже скоро і добре т. зв. циркулярка. Машина тота може на годину нарізати цілий сяг а обслуга єї вєсть о половину дешевша як різанє дерева пилкою. Циркулярку порушає електрика.

— Дрібні вісти. На залізничім двірці Підзамче переїхала машина на смерть Йосифа Прохаску, начальника стаційних магазинів. — При розкопуваню звалищ каменіці при ул. Жовківській у Львові найдено мертве тіло 65-літної наймички, яку привалила спадаюча стеля. Назвиска єї не знати, бо навіть єї господар-жид не знає, як вона називала ся.

— На чесне для убогого ученика рускої гімназії прислала дальше ВПов. п. Ольга Левіцка з Винник 4 К. Разом з попередними зложено у нас на ту ціль 13 К. Відкликуюсь ще раз до жертволюбности наших читачів, бо за тиждень має той ученик зложити 40 К чесного. Повтаряємо, що се справді убогий ученик, незвичайно симпатичний з вигляду і в розмові хлопчина і є родом з російської України, звідки минулого року прибув до Львова зі старенькою матерію і сестрою, яка шитєм заробляє на удержанє цілої родини. Незаплаченє чесного до дня 5. цвѣтня було би страшним ударом для слабовитої матери хлопця, в яким бачить цілу свою поміч в будучности. Кількадесят сотиків або корона, долучені до передплати на чесне, стануть великою помочію убогому ученикови.

— Конкурс. Головний віділ Товариства „Просьвіта“ у Львові оголошує на основі статута фонду імени Івана Череватенка на видаванє премій за науково популярні книжки конкурс на дві премії по 250 корон за написанє двох науково-популярних розвідок в українській мові. Конкурсні твори мають відповідати отсім вимогам: 1) Твори мусять бути оригінальні, нігде ще не друковані та популяризувати здобутки сьвітової науки. 2) Не можуть захвалювати неволі, панования одного народу або громадского стану над другим, як також не можуть бути змісту конфесійного. 3) Українська мова творів мусить бути проста, зрозуміла кождому письменному Українцеві на сій просторі, де живуть наші люди. 4) Твори не можуть бути обємом менше від двох аркушів друку рахуючи в аркуши 40 тисяч букв. Праці належить до надсилати до головного віділу Товариства „Просьвіта“ у Львові до 31. грудня 1907. Власноручний підпис автора має бути поміщений в особній запечатаній коверті. Преміований твір остає власністю автора, але друкуючи єго, автор

Матеріали до історії зносин Галичан

12)

з Буковинцями.

Ч. 8.

Лист Д. Танячкєвича до Із. Воробкевича, писаний 1865 р. (Дальше).

Ми не зневірим ся у нічимъ, — ні Серце, — у нічимъ — якъ ока в голові стережи будемъ Твоеї бандури. Всі небезпечности показуватимемъ, — щобъ оминавъ Ти всі зрадливі Харибди та Сцилли! Тобі може и трудно буде порозуміти цілого значеня усіхъ моїхъ слівъ, — Такъ! невне! бо це довга повість, — дуже довга... Край її ажъ у самому серці нашої истоти народній!

Ти не думай, Єдвачику, Лебедику, — що ми її перед Тобою закрити хочемъ... Ні, Серце, ні, Соколе, усю розкажемъ, закілки сами її знаємъ!.. Висповідаясь перед Тобою изъ цілої тайни, яка вона намъ відкрилась... Знаю, Соколе, що воно Тебе счарує, що розгорісся святимъ жаромъ, якъ дізнавешся, яка то безкрая, безконечна, геніяльна та душа наша народня. — Богато-б я нині Тобі посписувавъ, цілі томи... такъ! спішуся, щобъ Тобі позасилати мої гостинчкы! — А тутъ тільки Тобі даяка за Твою ширість, за Твої поезіі... що такъ щазі і ми насъ обділюєшь! Доложу маленьку

критику! Изъ неї добачишь, якъ ми трівожили ся, якъ шильнуємо нашої свіжої краси — поезіі!..

Соколе ясний! Ти дорікнувъ мені, що я за надто вихваливъ Тебе. — Ой! ні Орле наш! Похвала, що Тобі надавъ я, вона односитця до Твоего талану поетичнєго!.. У Тебе справді єсть вінъ той щирій свіжий, поетичній даръ, — и до єго велику надію ми приложили!.. Не такъ же, Братіку, безвзглядно слідъ намъ хвалити, усі Твої писання, що Ти намъ їхъ приславъ.. Вони намъ дорогі... дуже дорогі — але вони прецінь не єднакої вартості та цінні!.. (Ти не погніваєсся за мій гострий суд!)... Твої поезіі — якъ Ти прозвавъ їхъ, субьективні — чудні що до поезіі, не такъ то що до форми, — а историчні Твої твори слабенькі. — Твій Гуцуль-сиротина, Соловій-чародій, Смутокъ и утіха, Гуцуль у війську, Чумацька пісня, думка, — це чудна у їхъ поезія, та не такажъ у думкахъ „Мурашка“, Самійло Мотовило, „Два козаки“ — трохи сильніща думка про монастирь Пу-ню — найкраща-жъ про „Єремію“. Чому — такъ мій єдиний, поспитаєшь мене?... Отъ Тобі чому!..

Ти Братіку, бравъ основу для своїхъ думъ тільки зъ книжки, — а воно за мало, — ой дуже за мало! — Співаючи про козаків, треба хочъ видіти їхъ нинішнихъ потомківъ, треба хочъ разъ на віку почути пісню козацьку стару изъ устъ якого министреля-бандуриста!.. А Ти цєго не чув, Братіку!

Тарасъ співавъ про козаків, бо єму діть старий розказувавъ подвиги Гайдамацькі, не одного бандуриста наслухавъ вінъ якъ витягавъ вінъ розлогу пісню „якъ козаки гуляли, добру кровъ проливали“... Правда Братіку, — посписувані вже єсть ті дорогі річи, — та ба! — Тобі мабуть не довідилось їхъ читати! — Правда, Соколе, що и Ти дійшовъ-би до того доскональства, що-бъ умівъ витягнути довгудовгу козацьку думу!

Але воно могло-бъ статись після довгої науки! — Бо видишь, — що Тобі лучилось видіти изъ козацької старини? Правда отце лишень, що списавъ папъ Енгель...

А воно замалу, — ой! Братчівку, — єсть — то за малу! — Якъ таємнича була душа нашого козака, то така то була єго пісня. Дума козацька має свій настрій окремиий, євою мову, свій голосъ!.. А поетові нашому историчнєму, — треба, щобъ усе те було вже єго душевнимъ скарбомъ! До того-жъ потребний и чистий критичнє философичний поглядъ у те козацьво!

Трудні будуть для Тебе може слова, — прости, Соколе, прости мені: я кажу, що це за довга повість — закінчити її мені трудно; тому дальше піду!

(Дальше буде).

не має права робити відмін противних повисшим умовам. Вислід конкурсу оголосить Товариство в своїм часі.

Поетичний кутки.

Новий лад.
(Ottare Rime).

З кругів дрібних турбот хай мисль злітає,
Душею долю люду обіймім —
Зневіра сил мов роса хай не зїдає,
Між люд кривджений з словом правди йдїм!
Хай вид судьби його нас загірає,
Мов грїш скупці його прав бережим,
Не власне щастє, сумнів нї ваганя,
А доля всїх — най станєсь покликком діланя!

Любови сьвятої силою могуті,
З горячим серцем сьміло йдїм між люд.
А хоч прийдєсь йти через скелї й кручі,
Хоч би прийшлось сповнїть Титанів труд,
Весь бїль робучих, кров, сльози пекучї,
Зберїмо враз перед грядущих суд, —
Хай лад збутвїлий згине до основи, —
Життя осяє заповідь любовї!

Уляна Кравченко.

Телеграми

в дня 29. марця 1907.

Петербург. Між послами думи уперто говорять про недалеке замкненє думи. Міністр Столиїн мав висловити ся перед одним з послів, що дума нездїбна до праці, бо стала ся якимсь соборчиком.

Петербург. Арештовано ту поверх 100 осіб політично підозрілих.

Др. Іван Копач.

В 46. роковини смерті Т. Шевченка.

(Промова вголосіна на вечерницях в честь Шевченка дня 21. марця 1907 у Львові)*

Дорогі Земляки! Нинї т. зн. в 46. роковини смерті нашого незабутного Кобзаря припала менї честь отут перед Вами голосити его славу і заслуги. І не легка се для мене річ нести отсю честь — вже хочби для того, що не легко щось цікавого, т. зн. нового, найти сказати там, котрі на рівні з бесїдником мали все ту саму нагоду чути і читати стїльки і стїльки похвал і величань, які річично проголошують ся для іменї Шевченка, почавши від самої хвилї смерті поета. А до того і хвиля нинї незвичайна. Бо от по сїм боці дотеперїшнї, здавалось, покровителї стають гонителями. А по тїм, у колишній поетовїй країні раю і пекла, якраз саме, дивним дивом, пукають леди.

І спочивуть невольничї
Утомленї руки.
І колїна одпочивуть
Кайданами кутї...

Якже трудно в сю незвичайну, переломову хвилю найти відповідний тон і голос? Та шож, обовязок треба сповнїти на всякий случай по совїсти т. зн. з найлучшим знанєм і розумїнем.

І от, гадаю, може би було власне на часї нинї бльшє пригадувати ся над тим, в чїм саме лежить вага тих щорічних Шевченкових сьвят? Чому саме особа Шевченка

*) Промову отсю бажав я первїсно помїстити в „Дїлі“ — тим бльшє, що й деякі люди з нашої суспїльности виразно просили мене о се (прим. п. сов. Т. Ревакович, голова „Рускої Бєсїди“ у Львовї). Та на жаль редактор „Дїла“ др. Володимир Охримович відповів менї, що „мимо найширшої волї з причин від него незалежни х“ видрукувати промови в фейлєтонї „Дїла“ не може. Менї видить ся, що то не добре стало ся. Чому, се може колїсь ширше виясню як один бльшє симптом нашої загальної розтїчи. А поки що, гадаю, що моя промова і змістом і формою, а навіть скажу і „патріотичним настроєм“, зовсїм не уступає ріжним иншим промовам і статям, якими день в день гондє ся руска суспїльнїсть. Дякую отже редакції „Руслава“, що нашла для неї місце у своїх не широких просторах. — Др. Іван Копач.

є тим предметом нашого величаня і почитаня? І що саме той наш культ означає? Чи то може оттак собі лиш простий вислов нашої згоди прим. з українською мовою поета або може радше з его сьвітотглядом чи, як там кажуть, з провідними ідеями его?

Менї видить ся, що так просто анї одно анї друге.

Бо й кількож то з нас, ту присутних, знає мову і сьвітотгляд Шевченка хочби о стїлько, о скілько взагалї можна їх дослідити і пізнати? А прецїнь ми всі ту зїбрали ся в нїї бодай до певної степенї з тим, щоб нашою ту присутністю заявити й нашу спївучасть у культї поета. Очевидно, що не за поодинокї вислови чи звороти бєсїди его і не за поодинокї вискази его чи ідеї — котрих ми вповнї й так не читали, або хоч і читали, то не тямимо, або хоч і тямимо, то може й не згоджуємо ся з ними, бодай деякими — бож кождий чоловік жив посеред инших своїх обставин, а тимсамим виробляє собі й кождий инший свій сьвітотгляд, а відповідно до того й висловлює его кождий питомим собі способом — отже не задля такої повної схожости з поетом ми почитамо его память, бо така повна схожїсть є просто нїгде неможлива, лиш задля сего, що ми его всі подивляємо — подивляємо, як незвичайне, велике у своїм родї явище.

Шевченко — великий у своїм родї чоловік. Як знаємо, він великий поет. І цікаво дуже, що він іменно поет, бож его первїсним бажанєм і стремлїнем було стати великим малярем. Та він став поетом, і то великим поетом. А великий поет — то великий чоловік у загалї і ще щось бльшє спеціально.

І в чїмже лежить та его великїсть?

Отже насамперед у Шевченка ще нїхто нїгде — о скілько менї відомо — не вказав місця, котре би зраджувало, що Шевченко написав его задля якогось з гори — холодно або й горячо — обдуманого самолюбного вирахованя, хочби предметом того вирахованя мало бути навіть так спеціально ідеальне добро як нестертельна слава — поета. І се вже один момент, котрий Шевченка ставить дуже високо понад цілі маси звичайних смертельників, що живуть у тїм наївнім пересьвідченю, мов би то душу другого чоловіка так легко можна було одурити, а тим самим замазати дійсну правду фактичних відносин обективного сьвіта. Шевченко сьміло і гордо заявляє при кінци свого життя:

„Ми просто йшли; у нас нема
Зерна неправди за собою“.

Та так само ми не бачимо також нїгде, щоби Шевченко коли небудь внутрішно піддавав ся якомуньбудь примусови, прим. щоби він улягав якомуньбудь терророви зовнї, звідкиб він і не походив.

І се сьвідчить знов про величезну врождену енергію, що надавала і назає сму й до нинї оту величезну ціху внутрішно вповнї свободного духа, котрий нам так усюди у Шевченка імпонує, іменно коли ми собі до того ясно усвідомимо, як то мало таких людей на сьвітї, а лише вони й є властиво тими невтомними піонерами, котрі історію людства котять уперед.

Та крім т.го Шевченко і що до зовнїшних складників свого сьвітотгляду — не буденний і не звичайний. Его думки і чувства зверненї все на річи і явища, що мають ширше і гльбше значїне в житю людскім або в житю природи. Імеанож великий бїль і велика радість, власні і чужї, в житю одиниць і житю народів, — то моменти, що найбільше займають і ворущають вражливу душу поета.

(Конець буде).

НАРОДНА ГОСТИНИЦЯ

Готель, реставрація і каварня — ріг ул. Сикєтускої і Коєцюшка у Львовї

Приїхали дня 28. марця: др. Адр. Копаєцький з Коломиї, С. Тимкевич з Жовкви, Нат. Данилович з Жовкви, о. Євген Ванько з Заланова, Онїфрій Гецїв з Бучача, о. Вас. Небилевич з Перегїньска, о. Вол. Лотоцький з Бучача, Ів. Ярема з Глинян, о. Ст. Височанський з Перегнєва, В. Крупа зі Стрия.

Штучні навози на весну, як то, масину з звязкою на мішках і без звязки, суперфосфати каїїт калуский, салїтру хїлійску і всякі насїня господарскї найповнїше купувати в „Спїлці для господарства і торговлї“ в Перемишлї. Цїнники висилаєсь оплатно і даром. — Дирекція. (8—21).

„РУСКА ЩАДНИЦЯ“ в Перемишлї приймає вкладки іщадничї щоденно в годинах урядових і опроцентовує їх на 4% починаючи вже від слїдуючого дня по дни зложеня які і процентують ся до послїдного дня перед днем відобраня.

ВКЛАДКИ в „Рускій Щадницї“ можна складати особисто в касї товариства, почтовими переказами, листами грошевыми, чеками поштової щадницї, котрі Дирекція Щадницї на жаданє безплатно достарчає, в філіях банку авєстро-угорского на рахунок „Рускої Щадницї“ в товариствах: „Взаїмного кредиту Дністер“ у Львовї „Краєвий Союз кредитовий“ у Львовї і „Банк звязковий“ в Станїславої.

„Руска Щадниця“ удїляє позичок:

- а) гіпотечних, піврїчними амортизаційними ратами платних на 5% на протяг лїг 10—50 після вибору позичаючого;
- б) на льомбард ефектів на 5 1/2 %;
- в) на есконт векслїв на 6%, на векслї переказанї за 3—6 місяцїв платні.

Справи позичок полагаджуюсь можливо скоро.

Всяких інформацій і друків удїляє канцелярія „Рускої Щадницї“ ул. Коєцюшка, Народний Дїм I, поверх, щоденно безкорисно в годинах урядових від 9—1 год. крім недїлї і руских сьвят.

Після § 14 устава „Рускої Щадницї“, через ц. к. міністерство справ внутрішних затвердженого, вкладки в товариствї „Руска Щадниця“ в Перемишлї надають ся до льокації капїталів пупїлярних, фондацийних і т. п., має отже „Руска Щадниця“ обезпеку пупїлярну.

Дирекція „РУСКОЇ ЩАДНИЦІ“ в Перемишлї.

Рух залїзничих поїздів

важний від 1. мая 1906 після середно-європейского часу.

До Львова на дворець головний приходять:

З Іцкан	12-20*, 6-10, 1-40 5-45, 9-05*
„ Кракова	2-31*, 5-50*, 8-45, 3-0, 5-25, 9-30*
„ Підволочиск	7-20, 11-45, 2-20, 5-50, 10-30*
„ Лавочного	7-29, 11-50, 10-50*
„ Рави рускої	7-50, 4-50
„ Станїславова	8-05
„ Самбора	8-15, 1-50, 9-20*
„ Яворова	8-18, 4-37
„ Коломиї	10-05
„ Ряшева	10-35

На Підзамчє.

Підволочиск 7-05, 11-30, 2-08, 5-35, 10-10

Зї Львова з головного двірця відходять:

До Кракова	12-45*, 1-—*, 2-45, 6-35*, 10-05*
„ Іцкан	2-51*, 6-15, 9-20, 2-40, 10-40*
„ Підволочиск	6-20, 10-55, 2-21, 6-15*, 9-50*
„ Яворова	6-55, 6-—*
„ Лавочного	7-30, 2-30 6-25*
„ Самбора	8-55, 4-15, 10-51
„ Станїславова	9-10*
„ Белзця	10-45
„ Ряшева	4-05
„ Коломиї	3-30
„ Рави рускої	7-25*, 11-35*
„ Стрия	11-10*

З Підзамчя:

„ Підволочиск 6-32, 11-07, 2-32, 6-27*, 10-02*.

Примїтка. Поїзди посїпнї друкованї і черенками товєтими; поїзди нічні є наважен. звязкою. Пору нічна числїть ся від 6. год вечір до 5. год. 59 минут рано.

Звичайні білєти їзди як також білєти всякого иншого рода, ілюстрованї провідники розклади їзди ітд. можна набувати через цілїлий день в міскім бюрї ц. к. державних залїзниць, пасаж Гавмана ч. 9.